Eerste Kamer der Staten-Generaal **1**

Vergaderjaar 2014–2015

34 000 IV Vaststelling van de begrotingsstaat van Koninkrijksrelaties (IV) voor het jaar 2015

R

BRIEF VAN DE MINISTER VAN BINNENLANDSE ZAKEN EN KONINKRIJKSRELATIES

Aan de Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 10 juni 2015

Bijgaand zend ik u een afschrift van de brief die ik vandaag heb verzonden aan het bestuurscollege van het openbare lichaam St. Eustatius. Ik acht het noodzakelijk om nu bestuurlijk toezicht in te stellen; voor de motivering verwijs ik naar de bijgevoegde brief. Over het vervolg zal ik uw Kamer uiteraard informeren.

De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,
R.H.A. Plasterk

kst-34000-IV-R
ISSN 0921 - 7371
’s-Gravenhage 2015

BRIEF VAN DE MINISTER VAN BINNENLANDSE ZAKEN EN KONINKRIJKSRELATIES

Aan het bestuurscollege van het openbaar lichaam St. Eustatius

Den Haag, 10 juni 2015

Tijdens de CN week is door mijn secretaris generaal met de gedeputeerden Zaandam en Mackenzie de financiële en bestuurlijke situatie van Sint Eustatius besproken. Geconstateerd is dat de huidige situatie dermate zorgelijk is dat deze aanleiding geeft voor direct ingrijpen in het functioneren van het openbaar lichaam. Middels deze brief geef ik gevolg aan deze aankondiging op zowel bestuurlijk en financieel terrein. Ik stel per direct (verscherpt) bestuurlijk toezicht in ten aanzien van het openbaar lichaam Sint Eustatius door de Rijksvertegenwoordiger, in het kader van de door de Wet openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba (hierna: Wet WolBES) toegekende taken.
De signalen zijn niet alleen van bestuurlijk aard maar hebben ook een financieel karakter. In de kern gaat het over het bestuurlijk disfunctioneren van het openbaar lichaam en het onvoldoende in acht nemen van geldende wet- en regelgeving, met ondermeer slecht financieel beheer en dien ten gevolge financiële risico's. Voor wat betreft de begroting en het financieel beheer is door het College financieel toezicht (Cft) aan het Bestuurscollege van Sint-Eustatius twee weken de tijd gegeven om de problematiek 2014 en 2015 op te lossen in een aangepaste begrotingswijziging 2015, en is voorafgaand toezicht in het vooruitzicht gesteld.

Bestuurlijk toezicht

Op grond van artikel 205 lid 2 jo. artikel 204 lid 1 onder i van de Wet WolBES zal ik de Rijksvertegenwoordiger opdracht geven om op korte termijn een stuurgroep op te richten, waarin ten minste de Gezaghebber, de gedeputeerden, de eilandsecretaris zitting nemen. Onder voorzitterschap van de Rijksvertegenwoordiger zal deze stuurgroep een plan van aanpak opstellen voor het op orde en onder controle krijgen van de bestuurlijke problematiek. Dit plan dient uiterlijk 1 september a.s. gereed te zijn. In het plan wordt inzichtelijk gemaakt op welke wijze er concrete verbeteringen in het bestuurlijk en ambtelijk functioneren worden gerealiseerd, welke kosten hiermee gemoeid gaan, wie hieraan zullen bijdragen en het tijdpad waarbinnen dit gerealiseerd zal worden. De realisatie van de in dit plan genoemde doelstellingen dienen uiterlijk voor 1-1-2018 (of zoveel eerder als mogelijk is) te zijn afgerond. Bij de uitvoering heeft de stuurgroep, onder leiding van de Rijksvertegenwoordiger, de regie en ziet toe op ordentelijke uitvoering en voortgang van de plannen. Over de voortgang van dit traject wordt maandelijks aan mij gerapporteerd door de Rijksvertegenwoordiger.

In het kader van zijn bevoegdheid op grond van artikel 204 lid 1 onder g van de Wet WolBES, worden alle besluiten en niet-schriftelijke beslissingen gericht op enig rechtsgevolg getoetst door de Rijksvertegenwoordiger. Indien hij strijdigheid met het recht of het algemeen belang signaleert legt hij dit besluit voor ter vernietiging aan de Minister wie het aangaat. De huidige bestuurlijke en financiële situatie op Sint Eustatius vormt een zwaarwegende omstandigheid die bij de belangenafweging in het kader van deze reguliere toetsing in ogenschouw moet worden genomen. Teneinde een zorgvuldige, maar snelle toetsing te bewerkstelligen dient alle besluitvorming van het eilandsbestuur onverwijld te worden doorgezonden aan de Rijksvertegenwoordiger.

Financieel beleid Sint Eustatius

In de periode november 2011 tot december 2012 is voorafgaand toezicht ingesteld op basis van een ingediende niet-dekkende begrotingswijziging. Dit voorafgaand toezicht is ingetrokken nadat Sint Eustatius aan de destijds gestelde voorwaarden had voldaan, onder meer een door mij goedgekeurde sluitende begrotingswijziging 2012, een door de eilandsraad tijdig vastgestelde sluitende begroting 2013, een tijdig ingediende, door de eilandsraad vastgestelde jaarrekening over 2011 en een plan van aanpak inzake het verbeteren van het Financieel Beheer in 2013. De maatregelen die vanaf 2011 zijn getroffen hebben niet geleid tot structurele verbeteringen. Het Cft heeft geconstateerd dat de financiële situatie opnieuw zorgwekkend is. Dit blijkt uit de volgende punten:

- Uit de eerste uitvoeringsrapportage 2015 volgt dat het financieel tekort voor 2015 becijferd wordt op circa $ 900.000,–.
- Uit de eerste uitvoeringsrapportage 2015 kan worden opgemaakt dat de jaarrekening 2014 een tekort van circa $ 1.000.000,– zal laten zien;
- Deze (voorziene) tekorten dienen door Sint Eustatius beide nog gecompenseerd te worden. Daarnaast is in de eerste uitvoeringsrapportage het voornemen geuit om de ambtenarensalarissen te harmoniseren met die van Rijksdienst Caribisch Nederland (RCN). Dit zou het te nog te dekken tekort met circa $ 2.000.000,– verhogen.
- De verbeteringen van het financieel beheer staan al ruim een jaar nagenoeg stil; het beloofde financieel verbeterplan blijft uit en de voor 2014 afgesproken verbeterpunten financieel beheer zijn niet gerealiseerd.
- In 2014 is meerdere malen geconstateerd dat er onrechtmatige verplichtingen zijn aangegaan.

Als voorbeeld dat bestuurlijk en financieel dicht tegen elkaar liggen is geconstateerd dat de wettelijke procedures inzake aanstellingen van eilandsambtenaren en besluiten met financiële consequenties (budgetrecht eilandsraad), waarop u meermaals bent gewezen door het College financieel toezicht en door de Rijksvertegenwoordiger, niet in acht worden genomen. Recentelijk heeft u meerdere malen personeel aangenomen zonder dat er een basis voor was in de begroting; een praktijk waar het Cft u herhaaldelijk op heeft gewezen en op basis waarvan het zelfs voorafgaand toezicht heeft overwogen. Ondanks besprekingen over deze praktijken en toezeggingen van uw kant om een grotere zorgvuldigheid te betrachten op dit terrein, is nu een familielid van de gedeputeerde van Financiën als hoofd Financiën aangesteld, zonder dat deze aanstelling ter toetsing is voorgelegd aan de Rijksvertegenwoordiger.

Gezien de ernst van de situatie ga ik daarom hierbij op basis van artikel 34, lid 5 Wet financiën openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba over tot het geven van een aanwijzing, inhoudende:

- Het voor 18 juni opvolging geven aan de adviezen van het Cft over de begroting en het financieel beheer;
- Het per direct geen enkele nieuwe verplichtingen aangaan.
- Het opstellen van een verbeterplan financieel beheer in samenwerking met het College financieel toezicht en in nauwe samenwerking met de stuurgroep die door de Rijksvertegenwoordiger wordt ingesteld.

Om de openbare financiën van Sint Eustatius weer gezond te maken, zal een uitgebreid saneringsplan onderdeel moeten zijn van de begrotingswijziging die uiterlijk 18 juni door u opgesteld moet worden. Harde maatregelen zullen daarbij onvermijdelijk zijn. In de komende weken zullen hierover, ook op bestuurlijk niveau, gesprekken plaatsvinden tussen u en het College financieel toezicht. Mocht het College mij op basis van deze gesprekken adviseren tot het instellen van een integraal voorafgaand

toezicht boven op deze aanwijzing, dan zal ik daar onverwijld mee instemmen.

Tot slot

Tijdens de CN week is met u gesproken over de rijksinvesteringen op basis van het MJP. Hierover blijft het gesprek met Nederland mogelijk, maar de feitelijke investeringen vanuit de Rijksbegroting zijn aangehouden tot het moment dat het bestuur van het openbaar lichaam Sint-Eustatius blijk geeft van het onderkennen van de problematiek en bestuurlijk en financieel orde op zaken stelt. Uiteindelijk dienen we gezamenlijk 1 doel en dat is dat goed bestuur en financiële stabiliteit noodzakelijk zijn voor het welzijn van de burgers en ontwikkeling van Sint-Eustatius.

Ik ga ervan uit u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

R.H.A. Plasterk